

Predsjednica Europskog parlamenta Roberta Metsola
Govor na neformalnom sastanku šefova država i vlada
Nikozija (Cipar), 24. travnja 2026.

Hvala Vam predsjedniče Costa, a Vama, predsjedniče Christodoulides, hvala što ste organizirali ovu raspravu i na vodstvu koje ste pokazali u ovim teškim vremenima.

Dobro jutro svima.

Danas bih se željela dotaknuti tri teme. Prva je naš odgovor na gospodarske posljedice krize na Bliskom istoku. Druga je ocjena Parlamenta u pogledu plana „Jedna Europa, jedno tržište”; treća, višegodišnji financijski okvir.

Prije nego što se osvrnem na te teme, željela bih pozdraviti donošenje 20. paketa sankcija i aktiviranje zajma Ukrajini u visini od 90 milijardi EUR; Parlament je to izglasao i usvojio još prije dva mjeseca. Razumljivo je da je naša pozornost sada usmjerena na Bliski istok, ali u sve nestabilnijem svijetu vodstvo se mjeri sposobnošću da odgovor na jednu krizu ne podrazumijeva zapostavljanje druge krizne situacije. Dokazujemo da to i možemo.

Vratimo se na prvu temu: cijene energije i Bliski istok.

Sedamnaest dana od proglašenja prekida vatre, situacija je i dalje nestabilna – svima je to jasno – ali prekid vatre preduvjet je za pregovore i mora se održati. Sastala sam se s Vijećem za suradnju u Zaljevu, uključujući s njegovim glavnim tajnikom, kako bih ponudila potporu Europskog parlamenta. Znam da ćete se danas i vi sastati s njim i s regionalnim partnerima. Nikos, Cipar je svjetionik Europe u ovoj regiji, a ciparsko predsjedništvo pokazalo se ključnim mostom prema Bliskom istoku.

Svi želimo isto: brz i trajan kraj rata – na način kojim se iranskom narodu osiguravaju prava, dostojanstvo i sloboda, kojim se odgovara na razloge za zabrinutost zbog iranskog nuklearnog programa i programa balističkih projektila te zbog njegove potpore posredničkim snagama, kao i okončavaju ometanja prolaza u Hormuškom tjesnacu. Vidimo, međutim, da iranski režim i dalje provodi proizvoljna pogubljenja i pritvara disidente, uključujući dobitnicu Nobelove nagrade Narges Mohamadi koja je u veljači ponovno osuđena na sedam i pol godina zatvora. Važno je da svi ti ljudi i njihove obitelji znaju da ih Europa nije zaboravila.

Sloboda plovidbe mora ponovno biti uspostavljena; pozdravljam sve brojniju koaliciju partnera koji surađuju po tom pitanju i pokazuju sposobnost Europe da se nosi s krizom koju nismo izazvali, ali s kojom se moramo suočiti – ovdje ponovno vidimo koliko je važno imati jasnu strategiju za članak 42. stavak 7. kao dio našeg paketa instrumenata za europsku obranu i sigurnost.

Kad je riječ o cijenama energije, vidjela sam prijedloge Komisije i slažem se da nam je potrebna privremena ciljana pomoć. I to brzo. Međutim, dok odgovaramo na aktualne probleme, ne smijemo zanemariti budućnost. Ono što funkcionira nema potrebe popravljati.

Pravila o skladištenju plina koja smo uveli prije četiri godine omogućila su stabilizaciju tržišta, ojačala povjerenje i poboljšala suradnju među državama članicama. Naša nastojanja da diversificiramo svoju kombinaciju izvora energije i smanjimo ovisnost donose rezultate.

Zemlje koje su danas najuspješnije su one s više obnovljivih izvora energije, većim kapacitetom nuklearne energije i manjom ovisnošću o plinu.

To se nije dogodilo slučajno. To se dogodilo jer smo donijeli ciljane odluke kako bismo postali otporniji, neovisniji i manje izloženi šokovima. Naša dugoročna strategija djeluje. Trebamo nastaviti tim putem.

To podrazumijeva više ulaganja u infrastrukturu kako bi ona dobro funkcionirala. Parlament je već započeo rad na Paketu mjera za europske mreže kojim će se naše mreže modernizirati kako bismo imali čišću i decentraliziraniju energiju – očekujem da ćemo posao dovršiti u drugoj polovici godine. Za dobro funkcioniranje zakonodavnog postupka bitno je na kakav prijem nailaze ti prijedlozi.

To podrazumijeva i da se pitanju proizvodnje električne energije pristupi otvorena uma. Strategija Komisije za male modularne reaktore i napredne modularne reaktore korak je u tom smjeru. Europski parlament zalagao se za takav pristup i spremni smo brzo djelovati kako bismo ga ostvarili.

Druga tema je plan „Jedna Europa, jedno tržište”.

U veljači smo se u Alden Biesenu dogovorili da ćemo na sastanku Europskog vijeća u ožujku donijeti odluke i utvrditi rokove. Sada je vrijeme da se preuzete obveze pretvore u rezultate.

Zahvaljujem Komisiji i Vijeću na suradnji koja je bila potrebna kako bismo dovršili taj plan. S obzirom na okolnosti, mislim da su naši timovi dobro i brzo obavili posao. Taj je proces mogao biti bolji, ali mogao je i dulje trajati. Neki klubovi zastupnika bili bi zadovoljniji da je snažniji naglasak stavljen na ulaganja, stanovanje, digitalizaciju, socijalnu dimenziju i potrebu za rješavanjem problema nacionalnih blokada i prekomjerne regulacije.

Ipak, plan je ambiciozan, jača našu sposobnost da podnesemo šokove i ispunjava ono što smo najavili u Zajedničkoj izjavi. To je primjer kako Europa odgovara na ono što joj je potrebno.

Europski parlament napraviti će ono što treba u pogledu prioritetnih predmeta iz plana. I napraviti će to dobro. Kako bismo na ispravan način obavili svoj posao demokratskog nadzora i legitimnosti, potrebni su nam prostor za djelovanje i povjerenje. 720 zastupnika iz više od 200 političkih stranaka ne služe i nikada neće služiti kako bi samo *pro forma* odobravalu zakonodavstvo.

Imamo ciljane rokove za prioritetne predmete i političku predanost da učinimo sve što je u našoj moći kako bismo ih ostvarili – uz potpuno poštovanje zakonodavnog postupka, što je od ključne važnosti. Treba reći i da za neke predmete još nisu podneseni prijedlozi. Treba dakle upozoriti da Europski parlament neće dopustiti da se na njega vrši pritisak ako prijedlozi ne budu pravodobno podneseni i ako ne budu dobro pripremljeni. Dobro je biti ambiciozan, ali treba biti i realan. Dugujemo to našim građanima.

Kao što sam već govorila, većina ljudi Europu vidi kao jedinstven sustav i ocjenjuje je samo s obzirom na to ostvaruje li rezultate ili ne. Moramo djelovati zajedničkim snagama.

Time dolazimo do posljednje teme: višegodišnjeg financijskog okvira.

Prošloga tjedna članovi Odbora za proračun Europskog parlamenta velikom većinom glasova podržali su naše pregovaračko stajalište o sljedećem dugoročnom proračunu. Sljedeći tjedan o tome će se glasovati na plenarnoj sjednici. To će nam omogućiti da započnemo pregovore s Vijećem nakon što ono donese svoj mandat. U travnju ćemo, dakle, imati svoje stajalište, znat ćemo što želimo i bit ćemo spremni.

Međutim, dopustite mi da pojasnim dvije stvari prije nego što nastavimo. Prvo, izvješćem našeg odbora ne dovodi se u pitanje opća struktura novog proračuna. Podupiremo stavljanje snažnijeg naglaska na konkurentnost i obranu. Ono što tražimo od vas jest da ostanete otvoreni za ideju novih vlastitih sredstava. Drugo, ne možemo očekivati da nove generacije plaćaju stare dugove. Kad je riječ o instrumentu NextGenerationEU, moramo osigurati da otplate i kamate ne nagrizu naše buduće ambicije. Ponovimo još jednom, kratkoročne mjere ne bi trebale stvarati dugoročne probleme.

Dopustite mi na kraju da kažem sljedeće: Europa u novu eru ne može zakoračiti sa starim okvirom. Trenutačni proračun došao je do točke pucanja zbog kriza na koje nije ni bio osmišljen da pruži odgovor. Iako smo u tome uspjeli, njegova ograničenja su očigledna. Na svijet koji se mijenja ne možemo nastaviti odgovarati zastarjelim alatima. Ono što nam treba jest svrsishodan proračun kojim možemo ostvariti rezultate gdje i kada je to najpotrebnije.

Hvala vam.